

VI VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS PATIKĖJIMO TEISE VALDOMŲ JONIŠKIO REGIONINIO PADALINIO DALIES ADMINISTRUOJAMŲ MIŠKŲ (BUVUSIO PAKRUOJO REGIONINIO PADALINIO)

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

S A N T R A U K A

Vienas svarbiausių VI Valstybinių miškų urėdijos tikslų yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais. Įmonė valstybinius miškus valdo patikėjimo teise, jais disponuoja įstatymų nustatyta tvarka.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas VI Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomų Joniškio regioninio padalinio dalies (nuo 2018 m. sausio 8 d. iki 2019 m. sausio 1 d. buvusio Pakruojo regioninio padalinio) administruojamų miškų, vadovaujantis VI Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2018-01-12 įsakymu Nr. ĮS-95 „Dėl vidinės miškotvarkos projektų parengimo“. Patvirtinus šį projektą pagal jo sprendinius miškai bus tvarkomi, naudojami ir atkuriami ateinančius dešimt metų.

Projektavimas atliktas naudojant 2017 m. valstybinės miškų inventORIZACIJOS duomenis, kurie apibūdina medynų taksacinius rodiklius (rūšinę sudėtį, amžių, aukštį, skalsumą, tūrį ir kt.), dirvožemio sąlygas, pomiškio ir trako kiekį, miškų sanitarinę būklę. Projekte taip pat įvertinta 2008-2017 metais vykdyta miško ūkinė veikla, patikslintos saugotinių augalų ir gyvūnų radavietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos, aprašyti rekreaciniai objektai bei remiantis visais surinktais duomenimis suprojektuotos ūkinės priemonės artimiausiam dešimtmečiui.

Dalyje Joniškio regioninio padalinio teritorijos inventorizuotas bendras visų nuosavybės ir valdymo formų miškų plotas yra 30,27 tūkst. ha, iš jo 29,76 tūkst. ha yra miško žemė. Teritorijos miškingumas – 21,2 proc. VI Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomas plotas Joniškio regioninio padalinio dalyje (toliau – Regioninio padalinio administruojami miškai) yra 18,49 tūkst. ha miškų, iš jo miško žemė sudaro 18,32 tūkst. ha, tai yra 61,6 proc. bendro miško žemės ploto.

REGIONINIO PADALINIO ADMINISTRUOJAMŲ MIŠKŲ RODIKLIAI

Regioninio padalinio administruojami miškai suskirstyti į šešias girininkijas: Linkuvos, Sukmedžio, Gedžiūnų, Pakruojo, Klovainių, Rozalimo. Vidutinis girininkijos plotas yra 3,08 tūkst. ha. Miškai suskirstyti į 643 kvartalus, o kvartalai – į 10799 taksacinius sklypus. Vidutinis kvartalo plotas – 28,8 ha, taksacinio sklypo plotas – 1,7 ha.

Miškai pagal ūkininkavimo tikslus ir pagrindinę funkcinę paskirtį priskirti miškų grupėms: II grupės (ekosistemų apsaugos ir rekreaciniai miškai) sudaro 5,2 proc. (967,7 ha), III grupės (apsauginiai miškai) – 1,5 proc. (276,5 ha) ir IV grupės (ūkiniai miškai) – 93,3 proc. (17250,6 ha) ploto. I grupės (rezervatinių) miškų regioninio padalinio administruojamuose miškuose nėra.

Mišku apaugusi žemė (medynai) sudaro 16808,9 ha, iš jų 36,5 proc. medynų yra kultūrinės kilmės (įveisti arba atkurti želdinant). Neapaugusių mišku plotų yra 839,1 ha (5,0 proc. miško žemės ploto), iš jų 614,7 ha kirtavietės, 100,1 ha – miško aikštės, 38,5 ha – žemė skirta miškui įveisti ir 83,1 ha – žuvę medynai. Ne miško žemės yra 175,3 ha (0,9 proc. bendro ploto), iš jų grioviai, kanalai – 66,8 ha, trasos (platesnės nei 10 m.) – 19,5 ha, pelkės – 75,1 ha ir kt.

Bendras medynuose sukauptas tūris yra 3,16 mln. m³. Vidutinis medynų tūris hektare – 188 m³, brandžių medynų – 282 m³. Regioninio padalinio administruojamuose miškuose vidutiniškai kasmet priauga 6,96 m³/ha medienos. Vidutinis medynų skalsumas yra 0,72, vidutinis visų medynų amžius – 44 metai.

Tarp medynų vyrauja beržynai, kurie sudaro 41,6 proc. visų medynų ploto. Nemažą dalį medynų sudaro eglynai – 28,5 proc., juodalksnynai – 7,3 proc. ir drebulynai – 10,2 proc. iš kietųjų lapuočių ažuolynams tenka 3,8 proc. ir uosynams – 1,9 proc.. Minkštųjų lapuočių medynai sudaro 62,5 proc., didžiąją dalį jų sudaro beržynai – 66,6 proc., juodalksnynai – 11,7 proc. ir drebulynai – 16,3 proc..

Medynai pagal brandumo grupes III ir IV grupių miškuose pasiskirsto taip: jaunuolynai sudaro 44 proc., pusamžiai – 20 proc., bręstantys – 8 proc. ir brandūs – 28 proc. ploto, iš jų perbrendusių yra 28 proc.

Vyrauja laikinai užmirkusios, labai derlingos augavietės (52,1 proc.). Užmirkusios ir pelkinės augavietės sudaro 18,4 proc., iš jų nusausintos – apie 8,4 proc. ploto.

Regioninio padalinio veiklos teritorijoje yra įsteigta 6 valstybiniai ir 1 savivaldybių draustiniai, taip pat Gedžiūnų miško biosferos poligonas. Teritorijoje yra biologinę įvairovę saugančios „Natura 2000“ teritorijos – viena paukščių apsaugai svarbi teritorija (PAST) ir viena vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (BAST).

Regioninio padalinio administruojamuose miškuose saugomos teritorijos užima 7042,4 ha arba 38,1 proc. miškų ploto. „Natura 2000“ teritorijose prižiūrimų miškų yra 6,5 tūkst. ha.

ŪKINIŲ PRIEMONIŲ PROJEKTAS ARTIMIAUSIAM DEŠIMTMEČIUI

Miško kirtimų apimtys apskaičiuotos ir kirtimai išdėstyti vadovaujantis teisės aktais ir 2017 m. miškų inventorizacijos duomenimis. Apskaičiuota miško kirtimų apimtis aprobuota 2018-11-22 d. Miškotvarkos mokslinėje-techninėje taryboje.

Metinis medienos naudojimas sudaro 75,5 tūkst. m³ likvidinės medienos. Pagrindiniam naudojimui tenka 74,8 proc., ugdymo kirtimams – 13,7 proc., sanitariniams kirtimams – 8,9 proc., kitiems kirtimams – 2,6 proc. bendro naudojimo.

Vadovaujantis VI Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus 2018-11-14 įsakymu Nr. ĮS-454 „Dėl 2019 m. numatytų kirtimų nevykdymo natūralių buveinių apsaugai svarbiose teritorijose“, pagrindiniai miško kirtimai II miškų grupės miškuose ir Buveinių apsaugai svarbiose teritorijose (BAST) esančiose sklypuose, kuriuose inventorizuotos miško buveinės, neprojektuoti. Vadovaujantis šiuo įsakymu taip pat apribotas pagrindinių miško kirtimų projektavimas ir vykdymas III grupės ir regioniniuose parkuose esančiuose IVA grupės miškuose.

Neplyni kirtimai III miškų grupės miškuose pagal plotą sudarys 92,7 proc., IV miškų grupės miškuose – 13,4 proc. Plynais kirtimais 2019–2023 m. planuojama iškirsti 1256,4 ha, iš jų 99,9 proc. ploto IV grupės ūkiniuose miškuose.

Iš 1 ha mišku apaugusio ploto kasmet bus iškertama po 5,9 m³ bendro arba 4,5 m³ likvidinio tūrio (iš jo pagrindiniais kirtimais 3,4 m³/ha). Pagal miškų grupes likvidinio tūrio iškertama: II grupės miškuose– 1,9 m³/ha, III grupės miškuose– 5,4 m³/ha ir IV grupės miškuose – 4,6 m³/ha.

Bendras einamasis medynų tūrio prieaugis – 6,96 m³/ha. Per pirmąjį penkmetį II miškų grupės miškuose projektuojama vidutiniškai iškirsti 43 proc., III ir IV miškų grupių miškuose – 88 proc. bendro prieaugio. Bendras prieaugio naudojimas sudarys 85 proc. Tokia medienos ruošos apimtis atitinka darnaus miškų ūkio principus, kai iškertamos medienos kiekis neviršija jos prieaugio. Likusi prieaugio dalis bus kaupiami ateities kartoms. Medienos naudojimo procentas – 3,2 proc. viso medienos tūrio. Kasmet miško kirtimais bus apimama 4,5 proc. viso medynų ploto.

PROJEKTUOJAMA METINĖ KIRTIMŲ APIMTIS

Kirtimų rūšys	Metinė apimtis						
	Plotas, ha	tūris, tūkst. m ³		likvidinio tūrio proc. nuo bendro tūrio	likvidinis tūris, tūkst. m ³ , pagal miškų grupes		
		bendras	likvidinis		II	III	IV
Pagrindiniai kirtimai	254*	**71,9	56,5	78	-	0,7	55,8
Ugdymo kirtimai	510	17,2	10,3	60	0,2	0,2	9,9
Sanitariniai kirtimai	x	8,4	6,7	80	1,0	0,5	4,0
Kiti kirtimai	x	2,5	2,0	80	0,5	0,3	1,2
Iš viso		100	75,5		1,7	1,3	72,5

*ekvivalentinis plotas

**Bendras tūris be 3 procentų paliktų bioįvairovei

Potencialiai naudotinių miško kirtimo atliekų kiekio įvertinimas. Kirtimo atliekos sudarys apie 36 proc. (24051 m³) suprojektuoto kiršti pagrindiniais ir ugdymo kirtimais tūrio. Metiniai energetinės medienos su žieve ištekčiai atskirais kirtimais pagal iškertamą tūrį, jaunuolynų ugdymo kirtimais sudarys 10,4 proc. (2509 m³), retinimo – einamaisiais kirtimais – 11,9 proc. (2864 m³) ir pagrindiniais kirtimais – 77,7 proc. (18678 m³). Kirtimo atliekų struktūroje šakos sudarys apie 40 proc., malkos ir sausuoliai – 44 proc., smulkūs medeliai – 10,4 proc. ir stiebų viršūnės – 5,6 proc.

Miško atkūrimas. Miško atkūrimo fondą sudaro 836,4 ha inventorizuotų neapaugusių mišku plotų ir 1256,4 ha medynų suprojektuotų kiršti plynai 2019 – 2023 metais, iš viso 2092,8 ha. Želdinti numatoma apie 61 proc., paliekama želti – 39 proc. ploto, taip pat bus taikomas ir mišrusis atkūrimo būdas. Metinė miško atkūrimo apimtis pirmajam penkmečiui – 291 ha. Visus iškirstus medynus projektuojama atkurti per 3 metus. Priklausomai nuo naujos miško įveisimui tinkamos valstybinės žemės įsigijimo galimybės, siekiant didinti Lietuvos miškingumą, kasmet planuojama įveisti apie 4 ha miško.

Aplinkinių ribų priežiūra. Numatytas kasmetinis priežiūrinių miškų ribinių linijų su kitais naudotojais atnaujinimas iki 1,5 m.: dalį kvartalinių, aplinkinių linijų reikia naujai išvalyti, jų kasmet planuojama atnaujinti apie 70 km.

Miško apsauga. Suprojektuota sanitarinių kirtimų apimtis – 6,7 tūkst. m³ likvidinės medienos per metus. Vadovaujantis Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis rekomenduotos biologinės, cheminės ir kitos sanitarinės miškų apsaugos priemonės.

Priešgaisrinė apsauga. Parengtas priešgaisrinio tvarkymo planas visai miškų teritorijai. Miškai suskirstyti degumo klasėmis: aukšto degumo (19 proc. miškų), vidutinio degumo (16 proc.) ir žemo degumo (65 proc.). Numatytas kasmetinis mineralizuotų juostų atnaujinimas (apie 15 km per metus), parengtas miškų priešgaisrinių priemonių žemėlapis.

Medžioklėtvarka. Regioninio padalinio miškai yra priskirti elnių veisimo zonai. Apskaičiuotas leistinas žvėrių skaičius – 385 sąlyginiai elniai (256 elniai, 14 briedžiai ir 312 stirnų). Leistina šernų banda – 443 vnt. Nustatytas minimalus papildomų pašarų kiekis žiemos sąlygomis (68,8 t.), rekomenduojamas pašarinių laukelių plotas - 27 ha. Numatytos biotechninės ir želdinių apsaugos priemonės.

Rekreacija ir poilsio organizavimas miškuose. Regioninio padalinio administruojamų miškų teritorijoje rekreacinės paskirties miškai užima 217,9 ha plotą, tai yra 1,2 proc. viso ploto. Rekreaciniams miškams priskirti miško parkai, rekreaciniai miško sklypai, saugomų teritorijų

rekreacinių zonų miškai, miestų miškai. Regioninio padalinio miškams parengtas rekreacinio sutvarkymo projektas. Įrengta 23 rekreacijos objektų (poilsio vietos, atokvėpio vietos, takai, regykla, ir žaidimų aikštelė), 5 jų siūloma atnaujinti ir 7 objektus įrengti naujus. Rekreacinei miškų vertei padidinti suprojektuoti kraštovaizdžio formavimo kirtimai (22,2 ha).

Gamtosauginių priemonių plane apibūdintos visos saugomos teritorijos, Natura 2000 tinklo teritorijos, Lietuvos Respublikos saugomos gyvūnų, augalų ir grybų rūšys, paukščių lizdavietai, kartinės miško buveinės, biosferos poligonų paukščių veisimosi vietos ir jų apsaugos zonos, kitos ekologiškai vertingos teritorijos: pelkiniai miškai, natūralios miško pelkės, laukymės, miško sklypai su pavieniais senmedžiais. Suprojektuotas kompleksas gamtosauginių miško ūkinių priemonių biologinei įvairovei išsaugoti ir gausinti.

Baigiamojoje projekto dalyje pateiktas projektinių sprendinių ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas. Suprojektuotos miškų ūkinės priemonės užtikrins tausojantį, daugiatišką miško naudojimą, palaikantį miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūros vertybių ir biologinės įvairovės išsaugojimą, taip pat ekonominę naudą.

Miškotvarkos poskyrio vadovas Artūras Gustainis, 2019 m. vasario 22 d.